

K nutné obraně

eFocus

Před nedávnem vzrušila velkou část naší společnosti zpráva, že skupina občanů údajně romské národnosti brutálně zbilá manželský pár, který se v noci vracel z diskotéky. Celý incident zachytily bezpečnostní kamery ve městě Duchcově, kde se tato politováníhodná a protiprávní událost stala.

Na útok okamžitě zareagoval předseda Věcí veřejných Vít Bárta. Který mj. konstatoval ...bezpečnostní situace v tomto regionu s nízkou zaměstnaností je vyhrocená....není vyloučeno, že se násilnosti mohou vystupňovat a rozšířit. Občané by v tomto případě měli mít právo chránit své zdraví a majetky....strana VV momentálně připravuje úpravu legislativy ve smyslu hesla "Můj dům, můj hrad," jenž vychází z amerického zákona. ...Ten v zásadě zcela vylučuje nepřiměřenou obranu při ochraně svého obydlí a dovoluje vetřelce zastavit jakýmkoli způsobem. Je velmi pravděpodobné, že tento incident nebude ojedinělý, proto apeluji na ostatní poslance, aby podpořili návrh na rozšíření nutné obrany, dodal předák Věčkařů V.Bárta.

Rád bych v této souvislosti poukázal na jeden rozšířený omyl. Mnoho lidí se mylně domnívá, že dle dnešního práva, obrana musí být přiměřená útoku - resp. že může být maximálně stejně silná, ale nikdy silnější.

To ovšem není pravda! Žel media a někteří politici tuto právní „pověru“ mnohdy zbytečně přiživují.

Důrazným hlasem konstatuji, že v ČR již nyní obrana z právního hlediska nemusí být přiměřená útoku. De facto to ani mnohdy nejde. Jen platí, že způsob obrany **nesmí být zcela zjevně neúměrný** rázu útoku.[1][2]

Tedy nesmí se jednat jen o extrémní - slovy ÚS ČR „přehnaně silnější“ - obranné postupy, kdy např. budete střílet z pistole na bezdomovkyni, která se vám snaží dát pohlavek či Vás kopnout.

Možno se zeptat šikovnějšího studenta třetího ročníku právnické fakulty, který se seznámil alespoň se základy trestního práva a ten vám poví, že účinná obrana musí být ze své podstaty důraznější, aby skutečně mohla útok darebáka relevantně odvrátit. Dodejme, že orgány činné v trestním řízení již dnes mj. dostatečně přihlíží (tedy pakliže postupují správně) i ke stresu napadeného občana, který je např. přepadením vyvolán.

Připomeňme si, ve stručnosti, několik judikátů k tématu:

Samotná skutečnost, že obránce použije proti neozbrojenému útočníkovi zbraně, neznamená, že jde o obranu zcela zjevně nepřiměřenou způsobu útoku. Podmínkou ustanovení § 13 tr. zák., o nutné obraně, není skutečnost, že útok nebylo možno odvrátit jinak. Obránce není povinen ustupovat před neoprávněným přímo hrozícím nebo trvajícím útokem na zájem chráněný trestním zákonem.[3]

R 25/1976 - Jednání v nutné obraně je právem občana a je na něm, zda se rozhodne pro obranu nebo pro jiné východisko (např. přivolání policie, přivolání pomoci dalších osob – srov. k tomu

R 8/1988 - Okolnost, že obránce přestal před útočníky utíkat, zůstal stát a začal se trvajícím útokem

bránit, nevylučuje možnost splnění všech podmínek nutné obrany

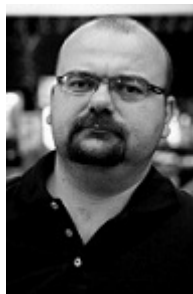
B 3/1983-14 Nutná obrana je přípustná proti útoku přímo ohrožujícímu jakýkoli zájem chráněný trestním zákonem, tedy i zájem na ochraně majetku.

TP 723/2009 Skutečnost, že bránící se jednal při své obraně v afektu vzteku, ještě sama o sobě nevylučuje nutnou obranu ve smyslu ustanovení § 29 TrZ, pokud nutná obrana není zcela zřejmě nepřiměřená způsobu útoku.

B 3/1984-15 Přiměřenost nutné obrany je třeba hodnotit též se zřetelem k subjektivnímu stavu osoby, která odvracela útok, tj. podle toho, jak se čin útočníka jevil tomu, kdo jej odvracel.[4]

Vzhledem k povaze útoku v Duchcově si též připomeňme, nutná obrana je jako okolnost vylučující protiprávnost použitelná i na *jednání mladistvého* (srov. zákon č. [218/2003](#) Sb., o soudnictví ve věcech mládeže). [5][6]

Podtrženo a sečteno - pro populismus a unáhlené legislativní návrhy by zde nemělo být místa. Nepřilévejme zbytečně oleje do ohně!

JUDr. Petr Kolman, Ph.D.,
odborný asistent na PF MU v Brně
právník a publicista

-----
[1] Srov. ÚS 49/2004-n. Intenzita obrany, má-li být způsobilá odvrátit útok, může být zásadně silnější než intenzita útoku. Obrana však nemusí být zcela zjevně, přehnaně silnější, než je třeba k odvracení útoku.

[2] Viz § 29 odst.2 Tr.Z.

[3] Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 12. 1994, sp. zn. 7 To 202/94)

[4] Srov. blíže a další vybraná judikatura in Šámal, P.: Trestní zákoník (EVK), 2.vydání, 2012, C.H.Beck, Praha , s. 398 - 420

[5] Ke stejnému závěru dochází i P.Šámal in op.cit.

[6] Pro hlubší zájemce možno doporučit např. publikaci brněnského docenta trestního práva J.Kuchty - Nutná obrana, vyd. Masarykova Univ., Brno, 1999 , a též další (novější) práce toho významného českého (resp. moravského) trestně-právního teoretika.

Další články:

- [Recenze publikace: Chalupa, R. Zákon směnečný a šekový – komentář směnečné části. Zákon o mezinárodním právu soukromém – komentář směnečné části. Praha: Leges, 2021, 646 s.](#)
- [Recenzia](#)
- [Budoucnost je v technologiích i udržitelnosti](#)
- [Anotační recenze: Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení](#)
- [Věznice jsou přeplněné a věznění příliš drahé. Knihou Tresty budoucnosti chce INFO.CZ otevřít diskuzi o změnách](#)
- [Recenze na knihu: Zdeňková, V., Seidlová, M., Čornejová, H., Peterová H.: Jak správně vytvářet a využívat FKSP: Jak postupovat při poskytování příspěvku na stravování.](#)
- [Recenze na knihu: Zuzana Strnadová: Co by měl vědět příjemce dotace. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2019, ISBN: 978-80-247-3076-9](#)
- [Ondřej Chmela: Zrušení poplatku za podnět k ÚOHS lze považovat za správné](#)
- [Anotační recenze: Koudelka, Z., Průcha, P., Zwyrtek Hamplová, J.: Zákon o obcích \(obecní zřízení\) – Komentář. Praha: Leges, 2019, 480s](#)
- [Pražské finále osmého ročníku konferencí Soukromé právo](#)
- [Recenze: Jakub Tomšej a kolektiv – Zaměstnávání cizinců v České republice](#)